

JÁSZKUN POLGÁR.

Közérdekű, gazdasági, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Mejelen minden csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Május 1-től augusztus végéig . . . 2 frt.
" deczember " . . . 4 frt.

Szerkesztőségi iroda:

I. tized, 84-dik szám alatt.

Kiadó hivatal:

Gerzsány Antal, II. tized, saját házában.

Hirdetések díja:

Egy 3 hasábos petit sor helye . . . 10 kr.
Többzori hirdetések engedélyben részesülnek.
Kinestári illeték külön . . . 30 kr.
Nyilttér sora . . . 25 kr.

Tisztelettel tudatjuk, hogy lapunkra előfizetéseket a **LITASSY TESTVÉREK** című helybeli közeliismerésben részesülő czég is elfogad.

Helyzetünk.

A *Jászság*, a *Kis-* és a *Nagykunság* jelenlegi helyzete hasonló azon halálra ítéltéhez, kiknek ítélete végrehajtását elhalasztották, a nélkül, hogy tudná: kegyelmet kap-e? vagy ki fog később végeztetni.

Már pedig a bizonytalanság e kétes helyzete, rosszabb a legkomolyabb, legsötétebb valóságnál.

Mert a ridog való ellen minden kitelhető erőfeszítés felhasználható, hogy a rossz nyíthassék, sőt jóvá változtassék.

Ámde a bizonytalanság, ama esáos tündér által, mely bölesönkötől a sirig hű kísérőnk s melynek neve: *a remény!* gondtalanul ringattatva, elhanyagolja, sőt elfelejti a kétes veselyt, s az azután váratlanul s annál rémitőbbben — mint villám a derültnek képzelt égről — csaphat le. —

Legyünk tehát eberek.

Ne gyötörjenek a túlsótet sejtelmek remei, de ne altassanak el az aggálytalanság esalóka képletei se.

Ma ugyan még a legnagyobb politikus vagy diplomata se tudná talán határozottan, biztosan megmondani, mi fog a *hármass kerülettel* történni, s lehet hogy holnap sorsuk már az oldontésnek nézendő elé.

Azért ismételtlen hangoztatjuk:

Legyünk eberek!

Tekintve a kor követelményeit, tekintve az állam kerének helyes forgására oly elkerülhetlenül szükséges jó és helyes közigazgatást, ne ragaszkodjunk azon ősi jogunkra, hogy a *Jászság*, *Kis-* és *Nagykunság* jelen állapotában, vagy is egy megyévé alkultan fennmaradjon.

Ámde lelkünk összes erejével, úgy anyagi, mint szellemi befolyásuk minden hatalmával, s törvény engedte eszközeivel törekedjenek arra, hogy ezen hazai és történetünk lapjain oly kiváló helyet elfoglaló *három külön önálló megyévé kikerekítve*; ősi nevét és történelmi jogosultságát megőrizze.

Eldig ennek kivására minden igaz jász és kun hazai szíve lelke összes erejével el volt tökéltve, ma pedig annak kivívása telette megkönyítezett.

Mert azon hamis lombú, esalfa virányú s valójában mérges gyökű *fa*, melyen az egyenetlenség s visszavonás *Evis almája* termett, *minden lombjával együtt*, — hala a feletőnk örökös nemőének — kiveszendőben van, s közeleg a fehér galamb, csőrében tartva az *egyértés és béke* zöldellő olajágát

És ha az *egyértés*, a *béke* s e kettőnek ikertestvére: a *szeretet* kapcsolandja össze hár-

mas kerületeink honfiai, akkor az *összerőnek* bizonynyal sikerülend a *legszentebb igazság kivívása*

És ha ilykép egy önálló *Jász*, *Kiskun*, *Nagykun* megye fenálland, e hármass testvér a százados lanczolatok gyöngédséget továbbra is megőrizve, kölcsönösen egymás javát, mint szeretet szemszédet előmozdítani törekedvén, mind a három különvált testvér úgy anyagi, mint szellemi tekintetben óriási léptekkel haladand előre.

És a történelem műzsája különvált, de testvéri füzérekkel egyesített három kerületünk, mint *Jász*, *Kis-* és *Nagykun* megyét a *hazafiság* és *honszeretet* új éreztábláján megörökítendő. T.

Figaro itt, Figaro ott, Figaro mindenütt.

Midőn Beaumarsais egykoron híres Figaróját megírta, nem is álmodta, hogy évtizedek multán Magyarország kellő közepén, ott hol a Délbábok ábrázolják a nagy természet tömde képeit, Figarójának vetélytársa fog akadni.

Pedig úgy van.

A SZÉPNEM SZÁMÁRA.

Az utolsó Zrinyi*)

eredeti történeti beszély.

Irta:

Turesányi Gyula.

Első Leopold osztrák császár s magyar király Pozsonyban mulatása alatt a mostani ugynevezett primási palotában volt udvari személyzetével elhelyezve. Környezete pedig a mai zöldpiacz kiválóbb házaiban szállásoltatott el.

Az ifju Zrinyi Boldizsár is e piacz egyik földszinti, de igen csinos építészeti s gazdagon díszített házat kapta lakhelyül.

A nádor táncszestélyét elhagyva, haza hajtattott.

Az előteremben, álmos komornoka fogadta, s bizalmaskodó szemhunyorításokkal tudatá urával, hogy már jó ideje egy fátyolozott hölgy vár rá az elfogadó teremben, ki azon megjegyzéssel, hogy az ifju grof nines hon, s csak reggel felé jövend haza, nem hagyá magát elutasíttatni, hanem az elfogadó

*) Halmozott kéziratunk miatt maradt ki több számból e beszély folytatása. Szerk.

terembe lépve kijelenté, hogy bevárandja a grótot.

Zrinyit komornokának e jelentése meglepte — de nem hiába volt az ifju a jezsuiták tanítványa, annyira tudott uralkodni önmagán, hogy rövid idő óta nála lévő komornoka előtt, kihez, miután egykori nevelői a jezsuiták ajánlották, bizalma különben sem volt, sőt kémet gyanítva benne, ovakodott tőle — közönyösöget színelve, lépett az elfogadó terembe.

Midőn az ajtót maga után botéve a főlep közepéről lefüggő csillár égő viaszgyertyái által megvilágított teremben körülnézett, a kandalló melletti kerevetről, egy — feketébe öltözött, magas amazoni alak emelkedett fel, és sűrű fátyolát félrelebbentve közeledett Zrinyi elé.

— Ismersz-e Boldizsár? kérdé a mythosz búbjait visszatükröző hölgy alak.

Boldizsár ez alak láttára s e hang hallatára összeresztent, azután némán, minden legkisebb jele nélkül annak, hogy a hölgyet észre véve, megfordult, azon ajtót, melyen az imént bejött, felnyitá, s elhagyta a termet.

— Nagy isten, mi volt ez?! Rebegé férfias ölü, de azért rendkívül kellemes csongetű hangon a hölgy, s azzal mintegy kimerülten a kerevetre visszahanyattott.

E pillanatban a terem ajtaja hirtelen felnyit. Zrinyi lázas sebességgel lépett be, az ajtót belülről kulcsal bezárá, azzal karjait széttárva sietett a kereveten elmerengő hölgy elé.

— Légy üdvöz imádott Ilonám! kiáltá s a felemelkedő hölgyet hévvel ölelé át.

— Tehát megismertél? kérdé zokogva a hölgy — hiszen még gyermek valál, midőn koblemeről elszakították?

— De kiszakíthaták e belőle a testvéri szeretet legszentebb érzületét? Kérdé gyöngöden Zrinyi.

— Még is az imént — kezdé zavart hangon a hölgy, — szó nélkül távozá.

— Ó Ilonám! Itt nem vagyunk diesöült atyánk várában, itt kének környoznek. Először tehát komornokomat kellett eltávolítanom — mert gyanakszom rá — ő szerelmi kalandot véve gyanútlanul távozott szobájába, s így én most már bátran kitarhatom szívemet, hiszen tudod hogy nekem tiltva van nővéremet, szívem feléd szeretni; mert az a pártütők fejének özvegve, s maga is pártütő.

Az éji vendég tehát Zrinyi Boldizsár nővére II-ik Rákóczy György özvegve, a történelmileg oly híros Zrinyi Ilona volt.

(Folyt. köv.)

A mi Figarónk még felül is mulja az övét.

Mert a mi abban furesa, ildomos és alattomos, meg van az még nagyobb mértékben a miénkben. Sőt mi több, míg az vigjátéki alak, a miénk egy tragodiai szörny.

A mi Figarónk is beszappanyozza az embereket, ámde nem állukat, hanem szívüket lelkeket, sőt még szemüket is.

A mi Figarónk is borotvál, de nem szakált, hanem bizalmat és jószíheműséget.

A mi Figarónk is köt frigyeket, ámde nem házasságra, de házszerezésre.

A mi Figarónk is befutja a várost, ámde nem, hogy híreket hordjon, hanem hogy sziveket hódítson.

A mi Figarónk is nagy kópé, de nem a tréfás, hanem a sirva rivós értelemben.

A mi Figarónk is fürge, gyors, és fáradhatatlan.

Ma Karczagon van, hogy zajongva mókázók,

holnap Pesten, hogy hallgatva mókázók.

Innen kitetszik, hogy a mi Figarónkra is jogosan elmondható: Figaró itt! Figaró ott! Figaró mindenttt.

(Bár ne lenne már sem amott, sem emttt.) T.

A vonzalmasság módszere, alkalmazva a természetrajzra.

Az egri érsek őnmaga városunknak egyik növeledjét meglátogatván, különféle kérdéseket intézett a növeledékekhez. A nyilvánosság emberei, különösen kiket a sors magas pozízióra emelt, nem kerülhetik ki a kritikát, minden zavuk, minden tettük rostára vetették; pedig a hány ember, annyiféle a rosta is; az egyiknek rostája nagyon sűrű, a másiké nagyon ritka, amazén minden szem átesik, ezen pedig minden szem megakad, a közeli és távoli érdekek határozza meg a rosta sűrűségét. —

Mi csak egyet említettünk fel ama kérdések közül. Az egyik kis leánytól, reá mutatván délamerikai térképére azt kérde: „kis leányom, mihez hasonlít délamerika?” A gyermek rövid gondolkodás után felel: „sonkához.” — Helyes! s a t. Megvagyunk győződve, hogy sem a felelő kis leány, sem a hallgatók egyike sem fogja ellefelelni soha, hogy *délamerica sonkához hasonlít*.

Sonka és délamerika! Vannak, a kiknek mosolyt csal ajkaikra ezen két egymás mellé fektetett tárgy, és még is mily szakavatottságot árul el ezen kérdés! Ezen kérdésből azt következtethetjük, hogy ő Eszja birtokában van az eddig nálunk ismeretlen, de biztos eredményre vezető tanmódszernek, amely ha meghonosíthatnánk, óriási léptekkel fejlesztené a tanulók értelmét s így a közművelődést is, a mely nem egyéb, mint az *összehasonlító*, tehát *vonzalmasság* tanmódszere.

Megboesát a nyájás olvasó, ha ad vocem *tanmódszere* egy kevéssé eltértünk tárgyunktól.

A közoktatási ministerium, megdöbbenven azon eredménytelenség fölött, mely országsszerint nyilatkozik a latinnyelv körül, a múlt évben módszertani conferenciákat rendelt el a főgymnasiumokban, a tanári kartól várván

valami, a mostaninál célszerűbb eljárást hozatni javaslataiba.

Nem tudjuk történt-e valahol, hogy a törzskar hadi tervet kívánt volna az alantass tisztektől? Ime ez megtörtént nálunk anno salutis 1873. — Az itthelyi főgymnasium értekezlete azon reményben, hogy itt gyökeres orvoslás a cél, kimutatván a szabadalmazott legjobbj *Latinnyelv* hiányait és fogvatkozásait ekint nyilatkozott: „Az ifjúság kényszer-munkának tekinti a latinnyelv tanulását, kényszer-munkának pedig kényszereszközök felelnek meg. A fenyték ki van véve a tanárok kezéből, s az helyes, de nem helyettesített semmi más emeltyű által. A tanári kar kifejezést ad azon meggyőződésének, hogy *mig vonzalmasság tanmódszer nem hozatik az intézetekbe, addig minden kísérlet meghittsül idővel.*

Ezen paradoxonnal nem tudott mit csinálni a m. Ministerium, hanem visszaboesátotta, s most ott nyugszik háborítlanul a főgymnasium irattárában.

Ezen rövid eltérés után közeledünk kitűzött célunk felé.

(Folyt. követt.)

Egy legujabb kori Aesop-féle mese.

× Kies róma vidéken, hol egy egyszerű de tiszta színű rózsabokor terjesztő ki kellemes, és üdítő illatát, s vezérként tündökölt a virányok felett, egy vipera jelent meg, menhelyet kérve a rózsabokor árnyában. A jó szívű rózsabokor nemcsak szállást adott az ádáz vendégnek, sőt még magához bocsátá, s a vipera a róza kelyhében édelgett. — De a méregtelt kígyó lassanként a virányokba öntö mérget, s az ártatlan tulipánok, szögfük, bazsarózsák, és kaktusok a vipera mérgetől átváltak, mérges állatokká lettek, belőlök varancsok, sárgahasu gyíkok, piócák, és skorpiók. Ekkor a viperának, ki e csunya állatok mint saját teremtményeit uralá, midőn már a bájosvidék virányait jól letarolá, fő gondja volt a vezérkedő rózsabokrot elheravasztani. Addig csipkedé tehát életgyökét, mig nem sikerült azt megtörnő. Ámde volt még egy igen veszélyes ellene. Mert vala azon vidéknek egy hatalmas oroszlánya, a ki méltóságának tudatában e rovarokhoz le nem ereszkedvén — bármily furfangos volt is, e vipera társulatát a hatalmas oroszlányt még csak megközelíteni sem tudták. Állat gyűlést hirdettek tehát. Tanakodtak, okoskodtak, de semmiféle biztos tervet kifőzni nem tudtak. Ekkor a viperának egy furfangos gondolata támadt. Miután az állati gyűlékezetekből a szamarak soha sem hiányzanak, a vipera — nem a már elkoptatott meseként a maeska körmeivel a gosztenyét a parázsból kikaparni, hanem tervét a szamarak által tervezni kívinni. Lévének pedig mostanság oly világ, midőn nem az erény és tudomány, hanem a szerencse boldogul, a szerencse pedig csupa természeti igazságosságból a tudatlanokat szokván kegyelni, a szamarakra jó idő jár. Már pedig a német közmondás szerint: ha a csaesinak jó dolga van, a jégre megy. Sikerült tehát a viperának a jól kihizlalt szamarakat az oroszlány ellen feluszítani. Meg is támadták nagy füleikkel. Természetesen ők huzandják a rövidobbat. Ámde megjelent a Nemezis egy kígyó bővölő képében, a ki lassanként kiszedegetvén a vipera fogait vas, és alumínium fűtyülőjével addig tánczoltatta a viperát, mig az megsemmisülten összerogyott. A többi hülli pedig lassanként visszaváltozott előbbi alakjába s virány lett belőlök. Csak a szamarak megmaradtak szamara-

kul. Ebből a tanúság igen egyszerű: Viparából soha sem lesz Boa kígyó, a számárból pedig soha tekintélyes és eszélyes állat.

Priamus kincse.

1871-ik év október havában egy idegen jelent meg nejének társaságában a Troja előtti síkon; hozott magával a török kormánytól kieszközölt fermánt, néhány asót, s a szomszéd községektől összeszedett mulákkal oly ásatáshoz fogott, melynél nagyszerűbb és farszobóbb csak Pompejinál lehetett.

Elkezdvén nagy művet azon dombon, melyet a törökök Hissarlinnak neveznek.

Csalódnak kedves olvasóim, ha azon édes alomban ringatják magukat, hogy én ezen vár leírásához fogtam itt, mivel tudva áll előttünk; a nagy tudos ki e kincs aknázásához fogott, Schlieman volt, mig ellenben nálunk, ki e kincs aknázásához igen ért, nem mondhatjuk el róla, nem nagy, nem tudos, nagy ő csak, hogy nagyságát csak is aknázásra használja fel, erről akarunk itt szólni, feltüntetni a különbséget Schlieman és közötté.

Midőn Schlieman ur kincs aknázásához fogott, a szakértők között általános fejcsóválás keletkezett s különféle iratok tanulmányozásában megőszült philologok kárörömmel várták a napot, midőn Schlieman megsejzenülve fogja előttük bevallani, hogy időt és pénzt pazarolt, de nem fedezett fel semmit. Sokan azt állították Homer Iliása nem élt, s így nevetségesnek tarták ezt is, hogy Troja valaha létezett.

Schlieman azonban mindezen éles megjegyzésektől nem riadt vissza, úgy hogy mult évi april hóban felfedezett egy valódi kincset.

E kincset képezi egy egyszerű kettős serleg, egy gömbölyű palaczk, számos ezüst és arany ékszer, mindemellett egy rezkules.

Az őskorból, melyből e lelet származik, ily kincsel nem rendelkezhetett más mint egy uralkodó, ez oknál fogva elmondhatjuk: „én feladatomból teljességgel, itt van Troja, itt Priamus kincse”, mig ellenben a mai nagy férfunk elmondhatjuk: itt van Troja, de nincs itt Priamus kincse. G.

Nemzeti színészet.

Vége valahára könyörült rajtunk a műzsák legkedvesebb nővere Thalia, elkaldó hozánk egyik felkelt papját, hogy az a nyár estéinek egyhangu unalmát eloszlassa, és szívet vidító, lelket tápláló előadásokkal kedveskedjék művel után sovargó közönségünknek.

Biztos kütfölből meritjük azon tudósításunkat, hogy *Vajdafi Béla* igazgató ur jól szervezett színtársulatával, melynek előadásait, a gondosan s tapintatosan szerkesztett „*Félegyháza és vidéke*” ezimű lap melegen megdicséerte, és általános helyesléssel emelte ki. — e hó 28-án a Bathokerti arénában megkezdendi működését. Múpartól közönségünk iránti bizalmatlanságról tennék tanúságot, ha e színtársulat pártfogását kegyeibe ajánlanók, mert meg vagyunk győződve, hogy a minden szépeért és nemesért lelkesen buzgó jászberényi közönség e alkalommal is ki fogja magát tüntetni. Mi pedig lapunk szűk kerete daczára az előadásokról rendez biralati rovatot vezetünk. Egyelőre pedig szívélyesen ödv. zöljük Vajdafi igazgató színtársulatával együtt, kérve őket, hogy kövessenek el mindent, miszerint egy a színművészetnek, mint a művelészetnek elég legyen téve, s bátran bizhatnak derék közönségünk lelkes pártfogásában. A művészet geniusa vezélje tehát kőrtünkbe! T.

Levelezés.

Olvasóköriünk a bukás szélén

Jász Jákóhalma, július 9.

„De ha hivatalra lenne felemelve:
Tanuljon munkálni, ez a dolog rendje.”

Megfogja engedni az olvasó, ha vidéki referendám sorozatát egy jogi kérdéssel nyitottam meg. A kérdést egy fiatal jogász barátom intézte egy híres ügyvédhez, s következőleg hangzott:

„Bizonyos molnárnak van egy lisztes kamrája; a kamra hátulján kis nyílás, melyen a szomszéd macskája ki s be jár, s a lisztben tetemes kárt okoz. — Kérdés, mit kellene tenni: a kamrát elhordani-e, vagy a macskát agyon ütni?”

— „Egyiket sem — volt a válasz —: a molnárt kellene agyon ütni, mért nem dugja be a lyukat!”

Ily forma kérdés foglalkodtatja egy idő óta községünk értelmiségét anélkül, hogy elbírná határozni, vajjon az „Olvasóköri”-t szüntesse-e meg az uralgó zavar miatt, vagy alapszabályait módosítsa?

Alaposan ismerve a kör viszonyait, szerény nézetem szerint egyiket sem kellene tenni, hanem igenis megszűntetni a helyzet okozóját, elcsapni az elnököt, mért nem dugja be a lyukat s veszi elejét a zavarnak?!

A „Posti Napló” f. é. 141. számából kiki megtudhatta,*) hogy szellemi életünk egyetlen központja, az olvasókör, mily kezekbe van letéve; érintve van ott az is, miszerint elnökének kisebb gondja is nagyobb annál, hogy e központ felomelésével bibelődnek; sőt úgy látszik, fontos dolgai — a semmittevés — a multkori nyilvános figyelmeztetés után sem engedik neki a közügyet elébe tenni a magányosnak, eloget tenni felváltat kötelezettségeinek, gyűlést hívni össze, melyen a társulat zilált ügyei rendbe hozhatnának.

Annyival inkább bűnül róható ez fel neki, mert úgy hiszem, a kör minden tagja egyetért abban, hogy egy általános gyűlés, az alább megnevezett egyén hozzájárultával, még kiránthatná az együletet a biztos bukás széléről; de ehhez nagyon kevés a remény, míg új elnöke nem lesz, ki igazán fel tudná fogni a magasatos ezélt: lévén a mostani csak olyan nagy úr, kihez egy közönséges polgár csak akkor közelíthet, mikor éppen szüksége van rá, s ki fejét oly büszkén emeli a halandó emberiség előtt az égnak, mint az ideai búzakalász, már tudniillik a melyik üres.

Érdekes itt, s köznéptünk szellemi törekvéseinek legszebb bizonyítványa, hogy ez egyetért pár év előtt csupán a közpolgárság, különösen egy lelkes honpolgár, Farkas Imre úr áldozatkészsége és buzgalma folytán látott napvilágot, s érte el a virágzás ama pontját, honnét azt most egy — magát művelt egyénnek tartó — elnöke, köteleseghumasztás és háládatlan visszaélés által lebuktatott.

Együletünk, mely az imént községünk anyagi helyzetéhez képest magasan állott, most alant a porban hever, bizonytalan időkre eltemetve.

„Lássátok az élet olyan mint a ponyva,
Örökös küzdelemmel van végig bevonva,
Tanulságos verset vez az ember róla,
Amíg ki nem rántják a ponyvát alá!”

Grando.

Kinek mi a baja?**)

× E rovatot ez alkalommal a mi panaszainkkal töltendjük be. Panaszt emelünk városunk hatóságának azon közegei ellen,

*) Már tudniillik a ki olvasta. A szerk.

**) Allandó rovat, mibe minden méltányos és igazságos panaszt bárkitől is felvesszünk.

A szerk.

ükre a piacunkra való felügyelet van bízva. Éretlen gyümölcs, rosszul kiszült kenyér, mérgező gomba ott szabadon árulatik. Hamis mértékek használatnak, még is minden mérődrága. A kofák s árusok nemcsak zsarolják a vevőket, de sőt még a leggorombább bánásmódban is részesítik. Felkérjük tehát az illető közegeket, hogy e bajokat erélyes fellépéssel mielőbb orvosolni el ne mulasztják.

A „Legyes” falai panaszkodnak, hogy onnan már minden tarok elmaradt, s egyodul búslakodik az elárvult: Tous les trois.

Mi hír hazánkban?

× Mig földmivelő gazdáink a nem éppen rosszul mutatózó új buzatermést, addig a Honatyák a választási törvényjavaslatot csépelik. Majd meglátjuk milyen lesz a magja.?

× Szomorú híreket vettünk Gyöngyös és Eger vidékéről, miután ott minap a jég a szőlőket tönkretette. Ugy Gyöngyös, mint főképpen Eger hazai bortermelésünkben kiváló helyet foglalván el, a hír méltán megdöbbenő.

× Hazai fürdőhelyeinkben csak úgy hemzsegnék a vendégek. Ez míg egy részt némi jogot ad hinni és remélni, hogy a pénz-„Krach” szünetez, más részt azon feltevést megerősíti, hogy hazánk módosabbjai kezdik nagy bőlesen belátni, miszerint van Magyarországnak is nemcsak elég kitűnő gyógyforrása, de minden legmagasabb igénynek is megfelelő kényelemmel és csinnal és díazzal is ellátott fürdőhelye, s most már nem keresik oly mohón a divatos külföldi fürdőket. Vajha minden tekintetben így gondolkodnának.

Városunk s vidékünk ujdonságai.

A városban levő vízi malmok közötti töltés mindkét oldalán lévő védkarfáknak már csak itt ott a karozata van meg, és így az arra járó közönség a legnagyobb veszedelemnek van kitéve; azért figyelmeztetjük a rendőrséget, hogy eme hiány pótlása iránt hova előbb intézkedjék, nem különben az sem lenne káros, ha a malmok melletti kőfalzat kijavítását a helyhatóság fogamatositáná, több helyen az alap a vízbe bedülledezve van, és lehet tartani a beomlástól, pedig mint tapasztaljuk ezen víz melletti falzat a halászás és fürdő gyermekeknek megszokott helye, és mint tudjuk a városbani fürdés különösen nappal közökölségi tekintetében tilos volt eddig, hogy most méltó megbotránkozásra miért tűretik meg, nem értjük, megvagyunk azonban győződve arról, hogy eme felszólalásunk figyelmeztetés fogja tenni rendőrségünket, és az ily helyekeni nappali fürdést botilandja.

A helybeli czukrászda különösen a mostani roppant meleg napokban kezd elénkúlni, számos vendég látogatja; úgy látszik a közönség igényeinek a czukrász minden tekintetben megkiván felelni, nagyon helyesen teszi, ozt hozván magával a publikum, és saját érdeke. Már az igaz, kávé, és fagyaltatja kitűnő jó, jeges kávéja azonban jobb is lehetne, de ha már a közönség nagy részét oda csábítgatja, kényelmesebb ülőhelyek és hírlapokról is gondoskodják, valamint az sem ártana, ha a nyári külső nyílt termet virág és egyéb illatos növényekkel díszítendők; mi tanácsolunk neki, és hisszük tanácsunk csak hasznára válik.

A csincsfa folyam medre egészen ki van száradva, csak ott nedves a földje, ahol az

egyesekek által kidobott dögök fermentálódnak; azért most ideje volna azon büzködött moesáros hely eltávolításának; de sokakat érdekel ez, még sem látunk eredményt, pedig mint tudjuk jelentkezők vannak, akik kedvező ajánlatokat tettek a csincsfa meder melletti területek elfoglalásával. A közegészség érdekében felhívjuk az illetőket ezen kérdés mielőbbi megoldására.

A főtéren lévő ártézi kút mellett ott dísztelenkedik már egy gémes kút, azt gondolná az ember midőn meglátja, hogy kívül a pusztaon jár, félünk tőle, hogy még az ártézi kút is ilyenl fog földszitetni, a város közügyeinek vezetésére hivatott urak nézzék azt, hogy Jászberény rendezett tanácsú város, és egyáltalában nem érdemes arra, hogy ferde intézkedések által read és szépítészeti tekintetben jövője megnöveztessék. Apropos szépítészet! úgy tudjuk, hogy e város rendelkezik szépítészeti szakosztályal is, de csak papirosan, mert hogy tényleg nincs, azt a fentebbi körülmény is eléggé igazolja, és sok más, mit alkalmilag érinteni is fogunk.

Csak nincs ilyen város mint Jászberény — a koldusokra nézve, — itt bármiféle kóborló beront egyesek lakába, és onnan addig kiséim jön, míg alamizsnában nem részesítetik, ezt pedig határozottan követelik is, nem tartván semmiféle controleriától, hatósági engedély! az nálak bakatel, még talán a város háza előtt sem követelik. Mult napokban azonban két ily csavargó igen megjárta, egy délután a czukrászdába ment az egyik, kihívó magaviselével segélyt követelt, épen szentesítlenségére egy városi főtisztviselő volt ott, ki tőle a rendőrség engedélyt kérte, nem ismervén őt azonban az amice! e szavakkal: mi köze az úrnak hozzá, nem szorultam az úr segélyére, sat. fenyegetőleg távozni akart; azonban nyakon csipetett, és illetékes helyére kísértetett be.

A piac és főtér csinosítására nézve a tanács akként intézkedett, hogy minden héten szerdán és szombaton felsöpörtetik, a szemét elhordatik, és poros időben megöntöztetni fog, üdvözljük ezen intézkedéséért a nemes tanácsot; még csak arra kérjük fel ismételtlen, hogy egy alkalommal a piac rendezésébe is becsajtkozzék, és ott mindig szigorú felügyelet tartassék, akkor azután a főtér szeméjte rendben lesz.

Az egri érsekség által építtetett új iskola felülvizsgálatára a tanács részéről Pintér Mihály polgármester elnöklete alatt Liptay Andor mérnök, Lödy József építész, Sárkány János tanácsnok és Pirk György igazgató tanító urakból álló bizottság alakítatott meg, tehát ezután következik majd az átvétel, illetőleg a csere az átvett új épület, és a város által átadandó régi elemi iskolai épület és beltelke nézve; hogy mikor fog néhai Bartakovics Béla volt egri érsek végőráiban nyilvánult e városra felejtethen emlékü óhajtása teljesedésébe menni? nem tudjuk, de hisszük azt, miként az egri érseki egyházmegye csak kedves köteleseget teljesítendő akkor, ha a dicső emlékü egyházfőnek akaratát mielőbb végrehajtja; azt is biztosan állíthatjuk, miszerint magasabb egyházi körökben az itt tervezett kisedővodával összekötött leányiskolának létesítése hatalmasan támogatatik.

Czettler Lajos helybeli gymnasiumi tanár úr kedves barátunk, a ki régóta igen sínlődő beteg, légváltozás végett orvosi utasítás folytán a napokban utazott el Pestmegye Ság községbe egy ott lakó rokonához; adja

az ég, hogy amely ronesolt egésszöggel távozott, oly vidáman barátai és számos rokonai örömeire térjen vissza.

× Blumefeld Fülöp a felekezet nélküli iskola ig. tanítója, felszólítja tisztelettel városunk azon szülőit, kik gyermekeiket a szünidők alatt tanításban részesíttetni óhajtják, hogy ő igen szívesen vállalkozik azok igen méltányos feltételek melletti oktatására.

Hogy áll a világ.

× Franciaországban kiütött a régen sejtett komoly válság. A kormány megbukott. A közeljövő döntendő el, hogy a kastrófa Drámával vagy Tragódiával fog-e végeződni.

Spanyolországban oly soká készülnek a komoly összeütközésre, hogy míg komolyra kerül a sor, elszáradand a puskapor, lelegend az ágyusok kanócaza.

Hogy Angolország, noha az utóbbi évtizedekben harciasságának vajmi kevés, sőt semmi jelét sem adta, mégis mily tekintélyvel bír a világ diplomatiái körében, híven bebizonyítják a közelebbi napok. Csak néhány bátor szót ejtett ki Disraeli, s már is a szélrésza minden irányában megkondult a diplomatiái „tremá” jajgató harangja. Csak igaz marad tehát, hogy: Pénz kormányozza a világot. Angliának pedig van ám elég pénze. De sok is!

× Borzasztó babona. Ausztriában a Rudolf-vaspályánál Hirt és Friesach állomások között alkalmazott vasúti őr jun. 30-án iskolába küldé 10 éves fiát Micheldorfba, s mintán a gyermek szokott időben nem tért vissza, az atya elebe ment, utközben gyermek-sírást hallott, s legnagyobb megrémülésére látta, hogy fia meztelen megkötözve a földön hever, a gyermek testén egy körülbelül 30 éves rongyos öltözetű suhanec térdelt, ki késlel felfegyverkezve, épen meg akará gyilkolni a szerenésetlen gyermeket. Az atya rögtön az emberre rohant, és az ebből támadt tolokodás alkalmával három súlyos szúrászt kapott, melyek következtében alig remélék felgyógyulását. A vasúti őr segélykiáltására összehűt emberek e gonosztevőt elfogták, a ki is kérdőre vonatván azt felelte, hogy a börtönben, honnan legujabban szabadult, azt hallotta beszélni, miként egy ártatlan kis gyermek szívének birtoka, ha az életéből kivágatik, láthatlanná teszi az illetőt a ki kivágja, és ő épen e czélból akarta a gyermeken végrehajítani e borzasztó műtetet, de melyben a vasúti őr meggátolt! A bécsi lapok bizonyára ezt is Magyarországon történnék állítandják.

Uj világ.

A helybeli közös iskolataneszközök kiegészítésére tartott tánevizsgálat f. h. 8-án a Bathó-kertben a legszebb, legfényesebb eredmény és róza kedvben folyt le.

Valóban meglepő volt reánk nézve e jelenet, a hol valláskülönbség nélkül a városi hölgykorszort majdnem kevés kivétellel üdvözölhetők. Az angyalok egész serege összpontosult itt s alig találunk kifejezést, hogy holgyeink nemis leereszkedése s nyájas viseletükért halánkat kifejezzük.

Nagyszerű és meglepő volt ez, mert a haladás és a műveltség szelleme lengé az a közönséget s mintegy kiábrándulva a vallási körből megmutatták, hogy mindnyájan a jelenkor szülottei.

Megérdemli az egész hölgykorszort, hogy minden egyes tagjának külön bokoljunk, de mivel lapunk szükkerete nem engedi ezt, megbocsájtnak, ha az angyalok karából az est fölött örködő gyenge s eraphatok emeljük ki, s nekik nyújtjuk át a korszort.

Fogadják tehát szerény tollunk, de méltán szívből fakadt üdvözetünket Kolossy Berta és Hatsági Janka kisasszonyok.

Végelesen még csak annyit a társadalmi élet ezen oszforrasánál, hogy minél többször óhajtanok látni több ily jelenetet, mert Uj világ volt ez, hol Böles a királyné.

Apróság.

(Ez alkalommal csak egy, de jó hosszú.)

× A „Jáskunságban” közelébb szóról szóra ez lön olvasható:

„Mint hogy minden ifjusági körnek oly elnökre van szüksége, ki salon férfi, ki művelt nyelven beszél, s e város legtisztelenebb, legönzetlenebb, legáldozatkészebb, legelvhűbb polgára, a mellett a közérdeket képviseli mindig, és nem aljasodik le a személyi intriguákig soha. ajánljuk ez állásra Stupidissimus Turesányi Gyula urat, mert csak is az ő keze alatt virágozhatnak föl minden intézmény, mint a mult mutatja.”

Undorral bár, de mert e büzhödt hullán a mérgezős tünetomái észlelém, polgári és journalisztikai kötelezőségemnek ismerem azt szétboncsolni, s azután az azt megillető szemétdöörbe dobni.

Fogjunk hozzá:

A fenti hőbortosság első passzusa így szól: „Mint hogy minden ifjusági körnek oly elnökre van szüksége, ki salon férfi, ki művelt nyelven beszél, s e város legtisztelenebb, legönzetlenebb, legáldozatkészebb, legelvhűbb polgára, a mellett a közérdeket képviseli mindig, és nem aljasodik le a személyi intriguákig soha. ajánljuk ez állásra Stupidissimus Turesányi Gyula urat, mert csak is az ő keze alatt virágozhatnak föl minden intézmény, mint a mult mutatja.”

Irva van ott továbbá: „Ki salon férfi” már ezt a kitéltet komolyan visszautasítom, mert én a salon, nem szeretem, nem keresem, mert én a fényes sima parquetten, cezsuni mászni hajlongni kell, én pedig emelt homlokkal, nyílt szívvvel s lélekkel tudok csak jární kelni, azért szeretem a nép kunyhóit megkopgatni, mert ott az igaz szív, és elmsőség található fel mindaddig, míg a Doktissimus nagyságos urai oda be nem furakodnak.

A salon tehát neki hadjuk, hasznát vehetik ott mint parquette-pokrócznak.

„Ki művelt nyelven beszél.” Igaza van Doktissime, beszélék biz én, és pedig hála önszorgalmannak több művelt nyelven, míg Golenich Károly ur csak magyarul s ugyancsak rosszul beszél, s ha egy regge len véletlenül arra ébredne, hogy azt a néhány magyar szót, mit még mint a Fábry-féle beszélőgép elgagyogni tud — elfelejtene, akkor a nagy költőnek a holdat megtámadó négy lábosa hangjaihoz kellene folyamodnia. Bizony ez sokkal jobban is illenek egyéniségéhez.

„E város legtisztelenebb, legönzetlenebb, legáldozatkészebb, legelvhűbb polgára.”

Igaza van, minden valamire való embernek tisztelni kell bennem a szorgalmat és munkásságot, mit gáncsolni, vagy megtámadni csak egy hitvány Gézenguznak lehet. Hogy önzetlen, áldozatkész vagyok, bizonyítja az, mert nem rettenve vissza a ganéj büztöl belemarkoltam, csak hogy városunkat s vidékünket e mótelytől megmentsem. Az elvet szóltan hagynom nem akarván, e szentséget itt olyan ellenében profánálni, kiről még azt sem tehetem fel, hogy csak tudja is mi légyen voltaképen az olv.

„A mellett a közérdekeket képviseli mindig.” Abban is igaza van,

mert a közérdeknek vagyis városunk tisztaságának előnyére törekszem akkor is, midőn a Doktissimus innen kiugraszani iparkodom.

„É s nem aljasodik a személyi intriguákig soha.” Szintén igaza van, — ha ugyan érti, hogy mi az a „intrigua,” ha nem érti, majd megmagyarázom. Én nem árnyalokodom alattomban (azaz nem intriguállok) soha senki ellen. Nyíltan, bátor homlokkal támadok meg mindenkit — no már kivéve a Doktissimust, ha vele bajlódom mindig lebentytüt öltök magamra, nehogy a pocsolya befecskenedezzen.

„Ajánljuk ez állásra Stupidissimus T. Gy. urat. Köszönöm a jóakaratot, de nem fogadhatnám el nagy elfoglaltságom miatt, ugy hiszem elég, ha halmozott teendőim mellett állat szelidítő és énekelletető is vagyok, „ut figura doct” (magyarra fordítva: (Ez a figura tanít), ime megszólaltattam az időjóst. (Félek nem fogja megérteni, hogy időjós a csak a szedő.) A mi pedig Stupidissimus címzettetésemet illeti, az a szerencsétlen Doktissimus még éretlenül viczkázó és handabandázó otrombaságában is következtelen. Hiszen e címzés a materialismus elleni hőbortjait hazudtoltá meg, a mennyiben Darwinnak adott igazat, vagyis bebizonyítá, hogy ő vagy is a Doktissimus nemcsak majom-bóllott, de sőt a majom is, minthogy a Stupidissimus a Doktissimusnak csak a majmolása; No hát csak esunya egy állat maga: kokambó!

Egyébiránt azt megtiszteltetésnek veszem, hogy midőn én Golenich Károly urat Doktissimus ezimmel illetem, ő engemet épen ellenkező, vagy is Stupidissimus ezimmel tisztelt meg, mert csak egy kathegóriába esni, vagy állítatni vele, volna rám nézve valódi: prostitutió!

Különbön régóta töröm fejemet azon, hogy a természet, amely az utolsó rüt férgesekét is bizonyos czélra teremté, ezt a Doktissimust mi végre köté ki. Mert fájdalommal tapasztaltam, hogy mint szerkesztő: fuser, mint tanár: növendékeitől tanulhat, mint fiatal ember: hűle kamasz, a férfiből pedig, nincs benne egyéb, mint a csizmaszára, ha bagariából van.

Amde fenti sorai meggyőztek, hogy ő mégis lehetett, sőt újból lehetend is valami. Volt ugyan is „Vortänzer,” és leend idővel „Tanzmeister.”

É s most, miután provokált, ám megmutattam, hogy a mig művelt emberrel, művelt élezes hangon tudok bänni, addig az ily vástott gyerkőczeit megszoktam virgácsolni.

No ne pityeregjen! Kapott maga márnél súlyosabb ütlegeket is. Azután én csak magány oldalt csapkodtam, nem mervén fejének ütést irányozni, mert látja félek a gyilkosságtól, pedig egy erős ütéstől: szétpatnanna ám az üres tők!

Hirdetmény.

A VI-ik tized 222-ik szám, és a IV-ik tized 153-ik szám alatti

LAKHÁZAK

örök áron eladandók.

Az utóbbi azonban bérbe is kiadó.

Bővebb tudósítás kapható Jeney Mihály décmester úrnál Jászberényben.